

26.10.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**26 Ekim 2021
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

26 Ekim 2021 Salı

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUNLAR

7338 Vergi Usul Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
7339 Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
7340 Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı-Interpol Arasında 2021 Yılında İstanbul’da Düzenlenecek 89. Genel Kurul Oturumu ve İcra Komitesi Toplantıları İçin İmtiyazlar ve Muafiyetlere İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— İthalat Rejimi Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 4634)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY’ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Hazine Taşınmazlarının Tersane, Tekne İmal ve Çekek Yeri Yatırımlarına Tahsisine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Taşınmaza Yönelik Aracılık Faaliyetlerinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
— Sağlık Hizmeti Sunucularının Faturalarının İncelenmesine ve Bedellerinin Ödenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

KURUL KARARI

— Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 21/10/2021 Tarihli ve 9883 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 15/9/2021 Tarihli ve 2018/20608 Başvuru Numaralı Kararı

DANIŞTAY KARARI

— Danıştay Altıncı Dairesine Ait Karar

Tarım Kredi, kendi et ürünlerini satacak

Tarım Kredi Genel Müdürü Fahrettin Poyraz, 2020 sonu itibarıyla bir hayvancılık şirketlerinin olduğunu ve atıl halde olan bir tesisi devraldıklarını belirterek, "Şu anda 6 ayı aşkın süredir yenileme yatırımlarına devam ettik. Hedefimiz kasım ayı itibarıyla bu yatırımı tamamlamak. Kasım ayı sonu itibarıyla da üretime geçmek. Mağazalarımızda kendi ürünlerimizi koymayı hedefliyoruz." dedi.

Türkiye Tarım Kredi Kooperatif Market, 515'inci şubesini Bilecek'in Ertuğrul Gazi Mahallesi'nde hizmete aldı. Kooperatif Market'in 515'inci şubesinin açılışında açıklamalarda bulunan Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdürü Fahrettin Poyraz, mağazalarında kendi et ürünlerini satmayı hedeflediklerini söyledi.

Geçen yıl sonu itibarıyla bir hayvancılık şirketlerinin olduğunu belirten Poyraz, "Daha önce faaliyet gösteren, şimdi atıl halde olan bir tesisi devraldık. Şu anda 6 ayı aşkın süredir yenileme yatırımlarına devam ettik. Hedefimiz kasım ayı itibarıyla bu yatırımı tamamlamak. Kasım ayı sonu itibarıyla da üretime geçmek." ifadesini kullandı.

Çalışmaya sadece et entegre tesisi olarak bakmadıklarını, hayvan yetiştiricilerinin de bulunduğunu kaydeden Poyraz, şöyle konuştu: "Biz bunlarla sözleşmeli yetiştiricilik yaparak aslında bir taraftan kendi şirketimiz olan Tareks Hayvancılık şirketiyle damızlık hayvanları yetiştiricilere vereceğiz ve alım garantili bir şekilde vereceğiz. Onlar besi hayvanları yetiştirdikten sonra da tekrar onlardan alıp kendi tesisimizde

işleteceğiz ve öncelikle kendi mağazalarımızda tüm Türkiye'deki diğer perakende zincirinde de ürünlerimizi inşallah tüketicilerimizle buluşturacağız."

Poyraz, et satışına öncelikle büyükbaş hayvanla başlayacaklarını belirterek, sistem oturdukça küçükbaş hayvanla sistemi yaygınlaştıracaklarını kaydetti.

Et ürünleriyle ilgili vatandaşın ciddi bir güven probleminin olduğunu dile getiren Poyraz, "Aldığı ürüne güvenmek istiyor. Biz özellikle büyük mağazalarımızdan başlamak üzere orada anlık görüntülerle yani tesisle mağaza arasındaki o farkı ortadan kaldıracğıız. Görsel olarak orada kuracağımız sistemlerle tüketicimiz raftaki o ürüne elini uzattığı an o ürünün hangi ortamda üretildiğini anlık görmek imkanına sahip olacak." diye konuştu.

"Amacımız burada bir eşik değer oluşturmak"

Poyraz, amaçlarının piyasa regülasyonu olduğunu aktararak, kendilerinin bir maliyet hesabı yaptıktan sonra maliyet üzerine çok yüksek karlar koymadıklarına dikkati çekti.

Şirketin kendi ticari faaliyetlerini devam ettirebilecek bir rakamla bu işi götürmeye çalıştıklarına değinen Poyraz, şunları bildirdi: "Bizim amacımız burada bir eşik değer oluşturmak. Piyasada karla ilgili bir şişkinlik varsa zaten o şişkinliğin alınması. Bizi şöyle yorumluyorlar. 'En ucuz ürünü biz vereceğiz.' hayır, piyasada fiyat belirleyiciyiz. Biz eşik değer oluştururuz. Aslında tüm dünyada kooperatiflerin fonksiyonu da budur. Siz bir ürünle ilgili bir fiyat belirlersiniz. Piyasadaki diğer aktörlerde piyasadaki rekabet şartlarında bu fiyata yakın fiyatlarla bu sefer mallarını satmaya çalışırlar. Bazen bizim altımıza inerler bazen de bizim üstümüzde kalırlar. Önemli olan orada oluşan aşırı bir kar varsa o karın kooperatifler vasıtasıyla dengelenmesi meselesidir."

Poyraz, yalnızca kendi şirketleriyle değil pek çok yetiştirici ve kooperatif yapılanmalarıyla iş birliğini gelecek dönemde geliştireceklerini ifade ederek, "Onlara da sözleşmeli üretim yaptırıp, onların yetiştirdiği besi hayvanlarını alıp işleme ve pazara taşıma noktasında alternatif bir kanal oluşturacağız." dedi.

Et ürünlerinin işlenmiş olarak bütün marketlerde olacağını değinen Poyraz, "Büyük mağazalarımızda kasap reyonlarımız olacak. Küçük marketlerde takdir ederseniz bunların her biri bir maliyet olduğu için işlenmiş ve paketlenmiş ürünler halinde tüketicimize ulaştıracğıız. İnşallah mağazalarımızda kendi ürünlerimizi koymayı hedefliyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

81 ilde Gıda Denetim Seferberliği

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 81 ilde 7 bin 300 gıda denetçiyle gerçekleştireceği 'Gıda Denetim Seferberliği' başladı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 3 gün sürecek 'Gıda Denetim Seferberliği' başladı. Orman Genel Müdürlüğü'nde, 'Gıda Denetim Seferberliği'ne ilişkin açıklamalarda bulunan Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, gıda güvenliğinden tek sorumlu bakanlık olarak tüketici sağlığını en üst düzeyde tutma maksadıyla bir gıda denetim seferberliği başlattıklarını söyledi.

Denetimlerin yılın 365 günü sürdüğünü belirten Pakdemirli, bunun haricinde zaman zaman böyle kampanyalar yaptıklarını ifade etti.

Toplamda 7 bin 300 kontrol personeli ve güçlü altyapılarıyla bu denetimlere devam ettiklerini aktaran Pakdemirli, şöyle devam etti: "Bizim 41 kamu, 104 özel laboratuvarımız var. Bu denetimler hem üretim hem satış hem de restoran, lokanta ve kafe benzeri toplu tüketim noktalarını kapsıyor. Türkiye'de 720 bin kayıtlı gıda işletmesi var. Bunların hepsi bir şekilde kontrol altında. Bu personelle 2019'da 1 milyon 216 bin denetim yaptık. Pandemi döneminde de bu denetimleri artırarak devam ettik. 2020'de 1 milyon 357 bin denetim yaptık."

Denetimleri yaparken risk, habersizce gidip bakmak ve şüphe veya ihbar durumunda denetim yapmak gibi esasları benimsediklerini vurgulayan Pakdemirli, dış ticaretle ilgili denetimlerin de yine Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde devam ettiğini aktardı.

Denetimlere bakan yardımcıları da eşlik edecek

Pakdemirli, işletmenin cirosuna bağlı olarak 50 bin liradan 2 milyon liraya kadar idari para cezası, adli para cezası, hapis cezası veya meslekten mene kadar varan cezaları devreye koyduklarının altını çizdi. Bunun neticesinde de piyasada gıda ile ilgili karşılaştıkları olumsuzlukların sayısının azalmaya devam ettiğine dikkati çeken Pakdemirli, kamuoyunda işletmeleri bilgilendirme ve onlara rehberlik etme maksadıyla kampanyalı denetimler yaptıklarını anlattı.

"Güçlü altyapı ve denetçi ordusu"

Pakdemirli, 25-28 Ekim'de 81 ilde 7 bin 300 gıda denetçisiyle bu denetimleri icra edeceklerini vurgulayarak, sonuçları da şeffaf şekilde kamuoyuyla paylaşacaklarını söyledi.

Güçlü bir altyapıları ve denetçi orduları olduğunu belirten Pakdemirli, şunları kaydetti: "En iyi denetçi tüketicinin kendisidir. Tüketicimiz, şüphe duyduğu, endişe ettiği veya birebir karşılaştığı kötü bir durumla alakalı olarak mutlaka bize ihbarda bulunsun. Bizim bu konuyla ilgili 2 ana hattımız var. Biri telefon. Tüketicilerimiz Alo 174 Gıda Hattımızı arayabilirler. Bunun haricinde WhatsApp hattını devreye aldık. 0501 174 0174 numaradan da tüketicilerimiz bize ulaşp ihbarlarını iletebilirler. Vatandaşımızın sağlığıyla oynayanlara göz açtırmama anlamında çalışmalarımızı sürdüreceğiz. 4 bakan yardımcım da çeşitli illerde denetimlere rehberlik edecek."

Tahıl ve sebze üretiminde düşüş bekleniyor

TÜİK'in 'Bitkisel Üretim 2. Tahmini'ne göre, bu yıl geçen yıla kıyasla tahıl ve sebzede üretimin azalacağı, meyvede ise artış yaşanacağı öngörülüyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu yıla ilişkin 'Bitkisel Üretim 2. Tahmini'ni açıkladı. Buna göre, üretim miktarlarının bu yıl geçen yıla göre tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerde yüzde 12 azalışla 62,7 milyon tona, sebzelerde yüzde 0,2 düşüşle 31,1 milyon tona gerileyeceği, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde ise yüzde 4,6 artışla 24,7 milyon tona çıkacağı tahmin edildi.

Tahıl ürünleri üretim miktarlarının bu yıl geçen yıla kıyasla yüzde 15 azalarak yaklaşık 31,6 milyon ton olacağı öngörüldü.

Buğday üretiminin yüzde 13,9 düşerek yaklaşık 17,7 milyon ton, mısır üretiminin değişmeyerek 6,5 milyon ton, arpa üretiminin yüzde 30,7 azalarak yaklaşık 5,8 milyon ton, çavdar üretiminin yüzde 32,4 gerileyerek 200 bin ton, yulaf üretiminin yüzde 9,1 düşerek 286 bin ton olması bekleniyor.

Baklagillerin önemli ürünlerinden nohut üretiminin yüzde 24,6 azalarak 475 bin ton ve yumru bitkilerden patates üretiminin yüzde 1,9 düşerek 5,1 milyon ton olacağı tahmin edildi.

Kuru fasulye üretiminin yüzde 8 artarak 302 bin ton, kırmızı mercimek üretiminin yüzde 30 azalarak 230 bin ton olması öngörüldü.

Yağlı tohumlardan soya üretiminin yüzde 16 artarak 180 bin ton, ayçiçeği üretiminin yüzde 15,6 yükselerek yaklaşık 2,4 milyon ton olacağı hesaplandı.

Tütün üretiminin yüzde 7,7 azalarak 73 bin ton, şeker pancarı üretiminin yüzde 15,3 düşerek 19,5 milyon ton olarak gerçekleşeceği tahmin edildi.

Sebze üretimi azalacak

Sebze ürünleri alt gruplarında üretim miktarları incelendiğinde yumru ve kök sebzelerde yüzde 2,1, başka yerde sınıflandırılmamış diğer sebzelerde yüzde 2,5 artış, meyvesi için yetiştirilen sebzelerde ise yüzde 0,8 azalış öngörüldü.

Sebzeler grubunun önemli ürünlerinden salçalık kapyra biberde yüzde 13,6, kuru soğanda yüzde 5,3, sakız kabakta yüzde 10,9 artış, domateste yüzde 2,9, karpuzda yüzde 1,6, hıyarda yüzde 2 düşüş olacağı hesaplandı.

Meyve üretiminde artış bekleniyor

Meyveler içinde önemli ürünlerin üretim miktarlarına bakıldığında bir önceki yıla göre bu yıl elmada yüzde 0,3, üzümde yüzde 12,8, kirazda yüzde 6,8 azalış olacağı tahmin edilirken şeftalide yüzde 1,1, çilekte yüzde 20,3, zeytinde yüzde 35,4 artış bekleniyor.

Turunçgillerden mandalinada yüzde 14,7, portakalda yüzde 30,6, limonda yüzde 30,4, sert kabuklu meyvelerden fındıkta yüzde 2,9 artış öngörülürken Antep fıstığında yüzde 59,7 azalış olacağı tahmin edildi.

Aynı dönemde muz üretiminin yüzde 19,1 artacağı, incir üretiminin ise değişim göstermeyerek 320 bin ton olacağı öngörüldü.

Buğday fiyatları rekor seviyede

Buğday fiyatları, kuraklık ve stoklarda azalma endişesiyle rekor seviyelerde işlem görüyor.

Buğday vadeli kontratları, kuraklığın mahsulü olumsuz etkilemesi ve küresel stoklarda azalma tehdidini ile yeni zirveler civarına yükseldi.

Ay çöreği, simit ve pizza hamurlarının yapımında kullanılan ilkbahar buğdayı, 10 doların üzerinde yükselişini sürdürürken, 2012'den bu yana en yüksek seviyelerinde işlem görüyor.

Çok amaçlı un üretimi için kullanılan sert kırmızı kış buğdayı 2014'ten beri en yüksek seviyesini gördü.

Kek, kurabiye ve kraker yapımında kullanılan yumuşak kış buğdayı için gösterge vadeli kontratlar da yükseldi.

ABD'de üç aylık meteoroloji tahmini, ülkedeki buğday üretim bölgelerinin bazılarında kuraklığın artacağını işaret etmişti.

Ayçiçek tohumu ve ham yağda gümrük vergisi sıfırlandı

Aspir, ayçiçek tohumu ve ham yağ ithalatında gümrük vergisi yıl sonuna kadar sıfırlandı.

Aspir ithalatında, ithalatın yapıldığı ülkeye göre sıfır, yüzde 1,5 ve yüzde 23,4 olarak uygulanan gümrük vergisi yıl sonuna kadar sıfırlandı.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan ithalat rejimi kararında değişiklik yapan Cumhurbaşkanı kararıyla, ithalat rejimi kararı eki listelerde 12. fasılda 1207 sayılı gümrük tarife istatistik pozisyonuna bir dip not eklendi. Eklenen dip nota göre aspir ithalatında gümrük vergisi 31 Aralık'a kadar sıfır olarak uygulanacak.

Aynı kararla, ayçiçek tohumu yağı ile teknik ve sınai amaçla kullanılan ham yağ ithalatında gümrük vergisinin yıl sonuna kadar sıfır olarak uygulanmasına karar verildi.

Söz konusu ürünlerden ham yağın ithalatında sıfır ve yüzde 22,5 olarak, ayçiçek tohumu yağı ithalatında ise sıfır ve yüzde 10 olarak ithalatın yapıldığı ülkelere göre değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanıyordu.

Çiftçi buğdayın kilogram maliyetini hesapladı: 4,25 TL

Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru, mevcut girdi maliyetleri ile 2022 yılında bir kilogram buğday üretmenin çiftçiye maliyetinin 4.25 TL'ye çıktığını söyledi.

İRFAN DONAT

Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru, son dönemde hızla artan tarımsal girdi maliyetlerinin üretimi riske soktuğuna dikkat çekti.

Mevcut girdi maliyetleri ile bir kilogram buğday üretmenin çiftçiye maliyetinin 4.25 TL'ye çıktığını belirten Doğru, "Bu girdi fiyatlarıyla buğday ekersek 1 kilogram buğdayın çiftçiye maliyeti 4.25 TL oluyor, hem de 1 kuruş kâr etmeden.. Geçen yıl gübrenin buğday maliyetindeki payı yüzde 29,6 iken şu an %43'ü geçiyor" dedi.

Mutlu Doğru, yaptığı açıklamada, "Ülkemiz için stratejik öneme sahip buğday ve arpa için ekim zamanı geldi ve kış şartları başlamadan tarlada ekimin tamamlanması gerekiyor. Ancak bu maliyetlerle buğday eken çiftçimiz kilosunu 4.25 TL'ye mal edeceği buğdayı kaçta satacak da kâr edecektir? Ekim zamanı geçmeden, ülkemizin buğdayda gıda güvenliği risk altına girmeden ve buğdayda ihtiyacımız olan miktarın üretilmesi için gübre temini bakanlık tarafından yapılarak hasat vadeli çiftçiye verilmelidir. Yoksa bu maliyetlerle üretilen buğday, ileride çok daha büyük faturalar ödenmesine sebep olacaktır" uyarısında bulundu.

2022 YILI 1 KG BUĞDAY ÜRETİM MALİYETİ	
TOHUM	₺ 105,00
GÜBRE	₺ 540,00
ZİRAİ İLAÇ VE YAPRAK GÜBRESİ	₺ 105,00
MAZOT	₺ 50,00
TARLA KİRASI	₺ 280,00
HASAT VE NAKLİYE	₺ 60,00
ARA TOPLAM	₺1.140,00
GENEL GİDER VE AMORTİSMAN % 5	₺ 57,00
FİNANSMAN GİDERİ %5,25	₺ 59,85
1 DEKAR BUĞDAYIN TOPLAM MALİYETİ	₺1.256,85
ORTALAMA BUĞDAY VERİMİ KG/DA (2020 TMO VERİSİ)	296,00
1 KG BUĞDAYIN ÜRETİM MALİYETİ	₺ 4,25

Doğru, "Şu anda artan buğday ve un fiyatlarıyla ekmeğe zam talebi olanların, bu buğday maliyetiyle ekmeğimize ne fiyat isteyecekleri ve gıda enflasyonu ile nasıl mücadele edileceğinin hesabı iyi yapılarak buğday çiftçisinin önünü göreceği, acil önlemler hayata geçirilmelidir. Bunun elbette hazinemize bir maliyeti olacaktır ama tüm dünyada yaşanan bu durum için ülkemizde de önlem alınarak üretimin devamlılığı sağlanmalıdır" çağrısında bulundu.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu: KDV oranı yüzde 1 olarak eğitimde kalıcı hale getirilsin

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, pandemi sürecinde eğitim-öğretim hizmetlerinden alınan KDV oranının yüzde 8'den yüzde 1'e düşürülmesiyle birlikte sektör ve velilerin rahat bir nefes aldığını belirterek, "Bu düzenlemenin yeniden hayata geçirilerek, KDV oranının yüzde 1 olarak eğitim sektöründe kalıcı hale getirilmesi en önemli taleptir." dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Eğitim Meclisi Toplantısı, Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Türkiye Eğitim Meclis Başkanı Yusuf Ekinci ve Meclis üyelerinin katılımıyla TOBB İkiz Kuleler'de gerçekleştirildi. Toplantıda konuşan Hisarcıklioğlu, eğitimin beşikten mezara kadar devam eden bir süreç olduğunu söyledi.

Koronavirüs salgınının hala devam ettiğine dikkati çeken Hisarcıklioğlu, "Pandemiyle birlikte her alanda olduğu gibi eğitimde de dijitalleşmenin büyük hız kazandığı bir dönemi yaşıyor, kendimizi yeniliklere adapte ediyoruz. Salgının başında bir süre uzaktan eğitimi tecrübe ettik. Sonrasında hibrit modeller ve yüz yüze eğitimin başlamasıyla aslında eğitime hiç ara vermedik. Öğrenciler bizim geleceğimiz. Yüz yüze eğitimin yerini alabilecek başka hiçbir eğitim şekli yoktur. Temenni ederim ki bir daha geçmişteki gibi okullarımızın uzun süre eğitime ara vermek zorunda kalacağı bir durum yaşamayız." diye konuştu.

"Meslek eğitim kurumları her zaman destek verdiğimiz alan oldu"

Mesleki eğitimin önemine işaret eden Hisarcıklıoğlu, Milli Eğitim Bakanlığının 2023 Vizyon Belgesi'nde mesleki eğitime farklı bir önem verildiğini dile getirdi.

Birçok ilde kurulan tasarım ve beceri atölyelerini değerli bulduğunu vurgulayan Hisarcıklıoğlu, şunları kaydetti: "Bu merkezler bir yandan öğrencileri ilgi alanına yönlendirirken diğer yandan mesleki becerilerinin çok erken gelişmesini de sağlayacak. Meslek eğitim kurumları kalkınmanın anahtarı olması ve kalifiye iş gücünü yetiştirmeye katkısı nedeniyle TOBB'un her zaman destek verdiği alan olmuştur. Bakanlığımızla birlikte başlattığımız Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü ile elimizi de taşın altına koyduk. Odalarımız ve borsalarımız vasıtasıyla mesleki eğitimin yerelde dinamik, sektörlerin ihtiyaçları doğrultusunda tasarlanmasını sağlıyoruz. 81 ildeki 114 okulumuzda birlikte çalışıyoruz. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin desteğiyle eğitimcilerin eğitimini de yapıyoruz."

Salgın döneminde özel öğretim kurumlarının sıkıntılar yaşadığını belirten Hisarcıklıoğlu, sektörün bu süreçte ayakta tutulması gerektiğini bildirdi.

Eğitim sektöründeki diğer sorunlara da değinen Hisarcıklıoğlu, "Pandemi sürecinde eğitim-öğretim hizmetlerinden alınan KDV oranının yüzde 8'den yüzde 1'e düşürülmesiyle birlikte sektör ve veliler rahat bir nefes almıştı. Bu düzenlemenin yeniden hayata geçirilerek, KDV oranının yüzde 1 olarak eğitim sektöründe kalıcı hale getirilmesi en önemli taleptir." dedi.

GAZETE PENCERE	İŞ DÜNYASININ MALİYET AÇMAZI		
Yayın Adı	Gazete Pencere	Referans No	106302920
Newslihter	http://gold.ajanspress.com.tr/linkpress/5LEoJRSO2I_CN2IRdIFs1A2/?v=2&s=54771&b=1187004&isH=1		
	İlk SayfaListe		

Döviz kurlarında yaşanan dalgalanma nedeniyle piyasanın öngörülebilirlikten uzaklaşması, iş dünyasını kısıtlıyor. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkılıoğlu ile İstanbul Sanayi Odası Başkanı Erdal Bahçıvan, döviz kurları ve enflasyonun endişe verici olduğunu söylemişti. Dünya'dan Merve Yiğitcan'a konuşan sektör temsilcileri ise tepkilerini daha yüksek sesle dile getirmeye başladı.

Türkiye Makine Federasyonu (MAKFED) Başkanı Adnan Dalgakıran: "Türkiye ekonomisi büyüdü ancak bu sürdürülebilir bir büyüme değil. Kamu harcamaları, inşaat ve tüketime dayalı bir büyüme şeklimiz var. Sağlıklı büyüme; üretmek, hatta katma değer üretmek ve ülkeye doğrudan yatırımları çekerek olur. Bu alanda zayıfız."

İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister: "Dövizin aşırı oynak hale gelmesi ihracatçıları için sıkıntı yaratan bir durum. Emtia fiyat artışlarından dolayı dövizin yükselmesi ile beraber sanayiciler

ve işletmeler sermaye sıkıntısını daha fazla hissediyor. O yüzden finansmana kolay ulaşabilmek, düşük faizli krediler kullanabilmek bu dönemde çok önemli. Bizlerin beklentisi öngörülebilirlik, dengeli kur ve finansal istikrar."

TÜGİAD Yönetim Kurulu Başkanı Nilüfer Çevikel: "Döviz kurlarındaki yükseliş endişe yaratıyor. Enerji başta olmak üzere üretici üzerindeki maliyetler sürekli artıyor. Döviz kurlarında istikrar olmadığı sürece maliyet hesabı yapamıyoruz. Ani iniş ve çıkışlar siparişlerimizi olumsuz etkiliyor."

Otomotiv Distribütörleri Derneği (ODD) Genel Koordinatörü Hayri Erce: "Sadece otomotiv sektöründe değil, birçok sektörün beklentisi ekonomide öngörülebilirliğin sağlanması. Bunu sağlayamadığınızda her şey oynak oluyor. Ekonomi, öncelikli gündem maddesi olması lazım. Ancak bu konuda da kaygılarımız var. Şimdi bir seçim patikasına giriliyor. Seçim patikasına girildiği zaman ekonomi öncelikli gündem maddesi olmaktan çıkıyor."

Çiftçi, Esnaf ve Sosyal medya fenomenlerini ilgilendiren Vergi Kanunu Resmi Gazete'de

850 bin esnafa gelir vergisi muafiyeti getiren ayrıca, sosyal medya fenomenleri ve çiftçileri de ilgilendiren Vergi Usul Kanunu Resmi Gazete'de yayımlandı.

Vergi Usul Kanunu Resmi Gazete'de yayımlandı. Düzenlemeye göre; konaklama vergisinin yürürlük tarihi, 1 Ocak 2023'e erteleniyor. Çiftçilerin desteklenmesi için kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan destekleme ödemeleri, gelir vergisinden istisna tutulacak. Dijital ortamda vergi takiplerinin inceleme ve denetimlerinin alt yapısı oluşturulacak.

Vergi Usulü Kanunu ve Bazı Kanunlarda değişiklik öngören yasa Meclis Genel Kurul'da kabul edilmişti. Resmi Gazete'de de yayımlanan kanuna göre basit usulde vergilendirilen mükelleflerin kazançları, Gelir Vergisi'nden istisna tutulacak.

Küçük esnaf olarak ifade edilen ve 850 bin civarında olan bu mükellef grubunun kazançlarının istisna edilmesiyle yıllık beyanname vermemeleri sağlanacak.

SOSYAL İÇERİK ÜRETİCİSİ

Sosyal içerik üreticiliği ile mobil cihazlar için uygulama geliştiriciliğinde kazanç istisnası getirilecek. Buna göre, internet ortamındaki sosyal ağ sağlayıcıları üzerinden metin, görüntü, ses, video gibi içerikler paylaşılan sosyal içerik üreticilerinin bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar ile akıllı telefon veya tablet gibi mobil cihazlar için uygulama geliştirenlerin elektronik uygulama paylaşım ve satış platformları üzerinden elde ettikleri kazançlar Gelir Vergisi'nden istisna tutulacak.

Bu istisnadan faydalanılabilmesi için Türkiye'de kurulu bankalarda bir hesap açılması ve bu faaliyetlere ilişkin tüm hasılatın münhasıran bu hesap aracılığıyla tahsil edilmesi şart olacak.

Bankalar, bu kapsamda açılan hesaplara aktarılan hasılat tutarı üzerinden, aktarım tarihi itibarıyla yüzde 15 oranında gelir vergisi tevkifatı yapmak ve Gelir Vergisi Kanunu'nun 'muhtasar beyanname' ve 'vergi tevkifatının yatırılması' başlıklı maddelerindeki esaslar çerçevesinde beyan edip ödemekle yükümlü olacak.

Bu tutar üzerinden ayrıca tevkifat yapılmayacak. Mükelleflerin, düzenleme kapsamı dışında başka faaliyetlerinden kaynaklanan kazanç ya da iratlarının bulunması istisnadan faydalanmalarına engel olmayacak

TARIM SEKTÖRÜ GELİR VERGİSİ'NDEN İSTİSNA TUTULACAK

Tarım sektörü ve çiftçilerin desteklenmesi için kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan destekleme ödemeleri, Gelir Vergisi'nden istisna tutulacak ve bu ödemelerden herhangi bir vergi kesintisi yapılmayacak. Yıllık beyanname ile bildirilen gelir üzerinden tahakkuk ettirilen gelir vergisi, mart ve temmuz aylarında olmak üzere iki eşit taksitte ödenecek.

2022 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda yüzde 5 büyüme bekleniyor

"2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı" Resmi Gazete'de yayımlandı. 2022'de yüzde 5 olması hedeflenen GSYH büyümesinin, öngörülen yurt içi talep artışının yanı sıra net mal ve hizmet ihracatının da katkısıyla dengeli bir yapıda gerçekleşmesi bekleniyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın onayladığı "2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yer alan Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda, "Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Strateji ve Bütçe Başkanlığınca hazırlanan ekli '2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nın onaylanmasına karar verilmiştir." ifadelerine yer verildi.

Programa göre, gelecek yıl Orta Vadeli Program kapsamında öngörülen iç ve dış talep arasında dengeli görünümün korunmasının yanı sıra büyüme potansiyelinin istikrarlı ve sağlıklı bir biçimde artırılarak sürdürülebilir ve kapsayıcı büyümenin sağlanması amacıyla para, maliye ve gelir politikalarının tam koordinasyon içerisinde yürütülmesi hedefleniyor.

Büyümenin kaliteli, kapsayıcı ve sürdürülebilir olması için makroekonomik dengeleri gözetken ve yapısal reformlarla desteklenen kalkınma modelinin uygulanmasına devam edilecek.

Tasarrufların, büyümenin finansmanı amacıyla kullanılmasında etkinlik, denge ve rekabetçilik ilkeleri gözetilerek, nitelikli büyüme kompozisyonunun sürdürülmesi ve makrofinansal risklerin en aza indirilmesi sağlanacak.

Yüzde 5 büyüme hedefi

Gelecek yıl, aşılama sürecinin olumlu seyrinin ve salgına yönelik önlemlerin hafiflemesiyle ekonomik ve sosyal aktivite üzerindeki baskının azalması, hizmetler sektörünün toparlanması ve sanayi sektörünün GSYH'nın üzerinde büyüme sağlaması bekleniyor. Bu dönemde tarım sektörünün ise GSYH büyümesine uzun dönem ortalaması civarında katkı vermesi öngörülüyor.

2022'de yüzde 5 olması hedeflenen GSYH büyümesinin, öngörülen yurt içi talep artışının yanı sıra net mal ve hizmet ihracatının da katkısıyla dengeli bir yapıda gerçekleşmesi bekleniyor.

Gelecek yıl bir önceki yıla göre özel ve kamu kesimi tüketim harcamalarında sırasıyla yüzde 4,4 ile yüzde 0,7 oranlarında reel artış olması öngörülüyor.

İşsizliğin yüzde 12'ye gerilemesi bekleniyor

Gelecek yıl salgın sonrası ekonomideki toparlanma süreci ve bu sürecin ima ettiği yüksek büyüme oranları çerçevesinde istihdam artışının ivme kazanmasıyla istihdamın bir önceki yıla göre 1 milyon 277 bin kişi artması, işsizlik oranının ise yüzde 12'ye gerilemesi bekleniyor.

İş gücüne katılma oranının da toparlanarak, 2022 yılında 1 puan artışla yüzde 52,4'e ulaşması öngörülüyor.

İhracatta yüzde 9,4'lük artış beklentisi

Söz konusu dönemde ihracatın yüzde 9,4 artarak 230,9 milyar dolar, ithalatın ise yüzde 9,6 yükselerek 282,7 milyar dolara ulaşması ve böylece dış ticaret açığının 51,8 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmesi bekleniyor.

Bu dönemde ihracat ve ithalat fiyatlarının 2022 yılında sırasıyla yüzde 1,4 ve 2,2 oranlarında artması öngörülürken, reel ihracatın ve ithalatın ise sırasıyla yüzde 8,0 ve 7,4 artacağı, gelecek yıl salgının etkisinin daha da azalmasıyla seyahat gelirlerinin 25 milyar dolar seviyesine yükselmesi, hizmetler dengesinin ise 31,8 milyar dolar fazla vermesi tahmin ediliyor.

Türkiye'nin doğal gaz ithalatı yüzde 24,3 arttı

Türkiye'nin doğal gaz ithalatı 2021 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 24,3 artarak 4 milyar 170 milyon metreküp oldu.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) 2021 yılı Ağustos ayına ilişkin "Doğal Gaz Piyasası Sektör Raporu"na göre, ithalatın yaklaşık 3 milyar 526 milyon metreküpü boru hatlarıyla, 644 milyon metreküpü de sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisleri aracılığıyla gerçekleştirildi.

Bu dönemde boru hatlarıyla yapılan doğal gaz ithalatı yüzde 27,6 artarken LNG ithalatı yüzde 8,9 yükseldi. Böylece toplam doğal gaz ithalatı ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 24,3 artarak 4 milyar 170 milyon metreküp oldu.

Ağustosta en fazla doğal gaz ithalatı 2 milyar 80 milyon metreküple Rusya'dan yapılırken bu ülkeyi 898,2 milyon metreküple İran, 547 milyon metreküple Azerbaycan takip etti. Bu dönemde Rusya ve İran'dan yapılan ithalat sırasıyla yüzde 51,9 ve yüzde 121 arttı, Azerbaycan'dan gelen gaz miktarı yüzde 44,5 azaldı.

Tüketiminde yüzde 73,6 arttı

Söz konusu dönemde Türkiye'de doğal gaz tüketimi yüzde 42,4 arttı ve 4 milyar 366 milyon metreküp oldu.

Elektrik santrallerinde doğal gaz tüketimi yüzde 73,6 artışla 2 milyar 238 milyon metreküpe çıktı. Konutlardaki tüketim yüzde 8,5 artarak 302 milyon metreküp olarak

kayıtlara geçti. Organize sanayi bölgelerinin doğal gaz tüketimi ise yüzde 27 artışla 358 milyon metreküp oldu.

Geçen yılın son çeyreğinden beri devam eden kuraklık nedeniyle hidroelektrik santrallerinden sağlanan elektrik üretimindeki düşüş, ağırlıklı olarak doğal gaz santralleriyle ikame ediliyor. Bu durum, elektrik üretim amaçlı doğal gaz tüketimi ve toplam gaz ithalatına artış olarak yansıyor.

Doğal gaz stoklarında 2 milyar 693 milyon metreküp gaz

Türkiye'de doğal gaz stok miktarı ağustosta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,8 artışla 2 milyar 693 milyon metreküp oldu.

Doğal gaz stokunun yüzde 86,1'ini 2 milyar 320 milyon metreküple yer altı depolama tesisleri, yüzde 13,9'unu 373,1 milyon metreküple LNG terminalleri oluşturdu.

Bu dönemde yer altı depolama tesislerindeki stok miktarı yüzde 3,6, LNG terminallerinde yüzde 94 artış gösterdi.

Erdoğan'dan 'büyükelçi' açıklaması: Ülkemize dönük bühtandan geri dönüldü

Erdoğan, 'büyükelçi' konusunda; "Ülkemizin yargısını ve egemenlik haklarını hedef almıştır. Ülkem ve milletim adına ortaya koyduğumuz tavır bu sorumlu duruşun tezahürüdür. Niyetimiz asla kriz çıkarmak değil. Yapılan yeni bir açıklamayla ülkemize yönelik bühtandan geri dönülmüştür" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı 3 saat 40 dakika sürdü.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları şöyle:

"Afrika'nın toprakları hala en değerli kaynaktır. Sömürgecilerin yol, yöntem, biçim değiştirerek kıtayı elde tutma arzuları bitmedi, bitmeyecektir. Afrikalı dostlarımız sahip oldukları öneminin farkındadır.

Sömürgecilerin izlerini siyasetten ekonomiye, sosyal ve kültürel hayata her alanda görülmektedir. Kıtadaki pek çok bölge ile 500 yıllık geçmişe sahip ilişkilerimizin bulunması işimizi kolaylaştırıyor.

Afrika'ya pazar değil ortak olarak gören yaklaşımla iş birliği köprüleri kuruyoruz. İnşallah en kısa sürede yeni bir Afrika programı ile güzel iklimi daha da ileriye taşıyacak adımlar atacağız.

Türkiye diye bir devletin, Türk milleti diye bir milletin varlığına bile tahammülü olmayanlar bugün de boş durmuyor.

Büyükelçilerin açıklamalarına tepki

Kendi güvenlikleri ve refahları söz konusu olduğunda dünyayı ateşe atmaktan çekinmeyenlerin aynı hoşgörüyü göstermelerini tabii ki beklemiyoruz.

Küresel yönetim sisteminin vanasını elinde tutanlar kendi sınırları içindeki her türlü hak ve hukuku askıya almayı meşru sayarken, milyonlarca insanın ölümünü sessizce seyrediyor.

Türkiye artık kendi duruşunu sergilemeye başladığında paniğe kapıldılar.

Son dönemde bazı ülkelerin büyükelçileri tarafından yapılan hadsiz açıklamayı da aynı çerçevede değerlendiriyoruz.

Bu açıklama ülkemizin yargısını ve egemenlik haklarını hedef almıştır. Bu tavır ülkemizde yargı teşkilatımıza yapılmış bir büyük hakarettir.

Anayasamızın 138. maddesinde belirtildiği gibi Türk yargısı kimseden emir almaz. Bağımsız ve tarafsız yargımız ile yargı mensuplarımıza yönelik gereken cevabı vermek bizim görevimizdir.

Bizim niyetimiz asla kriz çıkarmak değil, ülkemizin egemenlik haklarını korumaktır.

Ülkemizin bağımsızlığına ve milletimizin hassasiyetlerine saygı duymayan hiç kimsenin sıfatı ne olursa olsun bu ülkede barınamayacağını ifade etmek istiyorum.

Türkiye'nin bugün yaşadığı en büyük sancılardan biri de bu tür meselelerde yerli ve milli duruş sergilemeyi başaramayan kimi siyasetçi, eski bürokrat ve medyadaki gürühtür.

Türkiye'de hiçbir karar tesadüfen alınmaz, hiçbir eylem bilinçsiz yapılmaz. Avrupa'nın ve dünyanın en kıdemli lideri olarak başlattığımız demokrasi ve kalkınma hamlesini sonuçlandırarak büyük ve güçlü Türkiye'yi inşa etmek istiyoruz.

Bundan niye rahatsız oluyorsun Bay Kemal

Ülkemizde kurulu enerji gücümüzü 3 katından fazla artırdık. Çoğalan nüfusa rağmen elektrik sıkıntısı çekmeyerek bu yatırımların meyvesini toplamaya başladık.

Ulaşım alt yapımıza tarihin görülmediği yatırımları yaptı. Lojistik avantajımızın meyvelerini toplamaya başladık. Yetişmiş insan kaynağımızı güçlendirdik, her alanda bunların da meyvelerini toplamaya başladık.

Adam utanmadan sıkılmadan 81 vilayete ne için üniversite kuruyorsunuz diyor. Biz 81 vilayetteki evlatlarımızı ülkemizin bir ucundan diğer ucuna gitmemesi için bunları kurduk. Ne çileler çekti bu ülkenin evlatları.

Bundan niye rahatsız oluyorsun Bay Kemal. 207 Üniversite ile ilim irfan dağıtıyoruz. Dağıtmaya da devam edeceğiz. Sizin yapamadıklarınızı biz yaptık, yapıyoruz. Biz bugüne kadar sadece eser ve hizmet siyaseti yaptık.

CHP'ye: Başaramayacaksınız

Büyük ve güçlü Türkiye'nin silüetinin belirlediği bu dönemde ülkemizi yeniden çatışma iklimine çekmek isteyenler var. Bu CHP'dir.

Buradan bir kez daha tekrarlıyorum. Başaramayacaksınız. Bu ülkenin, bu devletin büyüklüğünü kabul edeceksiniz, ya da içinde çırpındığınız kibir ve nefret çukurunda debelenmeye devam edeceksiniz.

'Şu anda her evde araba var kapıcıda araba var'

Şu anda bakıyorsunuz her evde araba var. Kapıcısında araba var. İkinci el araba yetişmiyor zaten öyle bir durum var. Bunları nasıl görmemezlikten geliyorsunuz. Terörle mücadele ile işsizlikle mücadele bizim aynı mesafededir. Bu sıkıntılı sürecin olumsuz etkilerini dünyada daha fazla göreceğiz.

Türkiye olarak artan üretim ve lojistik gücümüzle yaşanan sıkıntıları kendimiz için fırsata dönüştürme yolunda emin adımlarla yürüyoruz. Yaşanan fiyat artışlarının ve diğer sıkıntıların insanlarımız bunaltmaması için gereken tedbirleri alıyoruz."

Zarar eden çiftçi topraktan kaçıyor

2002'de 2 milyon 588 bin olan çiftçi sayısı 1 milyon 803 bine düştü. İYİ Partili Aylin Cesur, "4.2 milyon hektar arazi işlenmiyor. Çiftçi taş mı yiyecek?" dedi.

Sürekli artan maliyetler nedeniyle çiftçi sayısı ve ekilen arazi miktarında büyük düşüş yaşanıyor. AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı 2 milyon 588 bin olan çiftçi sayısı, 800 bin kişi azalarak 1 milyon 803 bine düştü.

SGK'ya kayıtlı çiftçi sayısı da 2008'de 1 milyon 127 bin iken, 547 bine geriledi. İYİ Parti Isparta Milletvekili Aylin Cesur, "4.2 milyon hektar ekili arazimiz artık işlenmiyor,

Türkiye üretmiyor, tarımın hafızası bitiyor. Çiftçi taş mı yiyecek? Taş yemiyor ama o taşı sandığa saklıyor" dedi. Seçim bölgesi Isparta'dan bazı çiftçilerin durumunu anlatan Cesur, "Şimdi elma hasat zamanı. İlacın geçen sene tonu 5-6 bin lira, bu sene yüzde 60 artmış, 8-10 bin liraya çıkmış" diyerek ve şunları söyledi:

"Üretici 1 kilo elmayı 1.9 liraya üretiyor. Satış fiyatı 2-2.20 lira ama 1.5-1.8 lira arasında bulabilse satacak. Geçen sene satamadı, depolarda çürüdü. Elma üreticisini 30 kat fakirleştirdiniz."

16 MİLYON SİMİT BİLE YİYEMİYOR

4 kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenmesi için harcaması gereken para olan açlık sınırı 3 bin 49 lira olarak açıklandı. Cesur, 16 milyon vatandaşın her öğün için 1 simit parası bile kazanamadığına, evlerin yarısına kırmızı et girmediğine ve 3 milyon 750 bin hanedeki toplam 10 milyon insanın da beyaz et alamadığına dikkat çekti.

Ned Price: Biden yönetimi Türkiye'yle iş birliği arayışında

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, "Biden yönetimi ortak öncelikler üzerinde Türkiye ile iş birliği yapma arayışındadır ve bir NATO müttefikimiz olarak herhangi bir anlaşmazlığın çözümü için diyalog yolunu kullanmaya devam edeceğiz." dedi.

ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Price, günlük basın brifinginde Türkiye ile iş birliği yapmaya devam edeceklerini vurgulayarak şöyle konuştu:

"Biden yönetimi ortak öncelikler üzerinde Türkiye ile iş birliği yapma arayışındadır ve bir NATO müttefikimiz olarak herhangi bir anlaşmazlığın çözümü için diyalog yolunu kullanmaya devam edeceğiz. Önümüze bakmanın en iyi yolunun, ortak çıkar alanlarında iş birliği yapmak olduğuna inanıyoruz ve Türkiye ile pek çok ortak çıkarımız olduğunu biliyoruz."

Price, ABD'nin Ankara Büyükelçisi David Satterfield'in halen görevine devam ettiğini, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın son açıklamalarını gördüklerini ve hukukun üstünlüğü ile insan haklarına saygı konusunu küresel anlamda dile getirmeye devam edeceklerini belirtti.

ABD'li sözcü şunları kaydetti:

"18 Ekim'de ortaya koyduğumuz açıklamanın Viyana Sözleşmesinin 41. maddesiyle tutarlı olduğunu dile getiriyoruz. Küresel ölçekte insan haklarına saygı için hukukun üstünlüğünü yaygınlaştırmaya olan bağlılığımızı teyit ediyoruz ve Türkiye ile Viyana Sözleşmesinin 41. maddesine uygun şekilde diyalogumuzu sürdürmeye devam edeceğiz."

10 büyükelçi krizi Alman basınında geniş yer aldı: Türkiye kendini izole ediyor

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 10 büyükelçi açıklamasına Alman medyasından çok sert tepkiler geldi. Bir gazete 'Alman koalisyonu Erdoğan'a karşı' manşetiyle yayınlanırken, bir diğer gazete yazısında Erdoğan'a 'köşeye sıkışmış güç insanı' denildi. Erdoğan'ın artık siyasi olarak başarı gösteremediği ve bu adımı kötü giden ekonomiyi perdelemek için attığı ifade edildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, içlerinde Alman Büyükelçisi'nin de bulunduğu 10 büyükelçi hakkında istenmeyen adam çağrısı Alman kamuoyunda büyük tepki topladı. Frankfurter Allgemeine Zeitung Gazetesi, olayı “SPD, Yeşiller ve FDP Erdoğan'a karşı duracak” manşeti ile okurlarına duyurdu. Yeşiller partisinden Cem Özdemir bu gazeteye yaptığı açıklamada, “Erdoğan'a verilen mesaj şu olmalı: Baskıya direniyoruz. Demokrasi ve insan hakları tartışılabilir değil” ifadesini kullandı. Erdoğan'ın Almanya'daki Türk dernek ve kurumlarını kendi amaçları için de kullandığını belirten Özdemir, “Almanya'daki Türk kökenli toplumun demokratik koruyucusu yeni kurulacak federal hükümet olacaktır” dedi.

SPD (Almanya Sosyal Demokrat Partisi)'nin dış politikalar uzmanı Nils Schmid, “Erdoğan'ın açıklamaları gücün değil zafiyetin göstergesi. Buna sakın ancak kararlı şekilde reaksiyon göstermeliyiz” ifadesini kullanırken, FDP (Hür Demokrat Parti) dış politikalar uzmanı Graf Lambdorf NATO üyesi ülkelerin Türk büyükelçileri çağırarak

bu tavrı sorgulaması gerektiğini belirterek, diplomatik yollarla büyükelçilerin Ankara’da kalmasının sağlanmasını istedi.

TÜRKİYE KENDİSİNİ İZOLE EDİYOR

Aynı gazetenin Türkiye uzmanı Reiner Hermann ise ,“Ölçüsüz tırmandırma“ başlığı ile yazdığı makalesinde büyükelçiler olayının Erdoğan’ın ölçütlerine kıyasla bile örneği olmayan bir olay olduğunu yazdı. Hermann Erdoğan’ın bu adımla kendisini ne kadar izole ettiğinin, gelecek hafta sonu Roma’da yapılacak G-20 zirvesinde görüleceğini belirterek, “Erdoğan’ın meydan okuduğu devletlerin gücüne karşı Türkiye’nin sunabileceği hiçbir şey yok“ ifadesini kullandı.

Yine Reiner Hermann imzasıyla yayınlanan geniş bir yorumda ,“Köşeye sıkışmış güç insanı“ başlığı ile Erdoğan’nın siyasi olarak artık başarı gösteremediğini, vatandaşların artan fiyatlardan rahatsız olduğunu ve muhalefetin birleştiğini yazdı. Hermann, Erdoğan’ın bu duruma karşı eski bir yöntemi kullanarak, Amerika ve Avrupa ile gerilimi yükselttiğini dile getirdi.

RESMİ AÇIKLAMA GELMEDİ

Federal Hükümet Sözcüsü Steffen Seibert ise yaptığı açıklamada, Erdoğan’ın açıklamalarını endişe ile izlediklerini ancak kendilerine Ankara’dan henüz resmi bir açıklama yapılmadığını söyledi.

Öte yandan Almanya’da yayımlanan neredeyse bütün gazetelerde konunun ana gündem maddesi haline geldiği görülüyor. Alman ekonomi dünyasının nabzını tutan Handelsblatt gazetesinde Ozan Demircan imzasıyla yayımlanan bir makalede Erdoğan’ın 10 batılı diplomatı olası sınır dışı etme tehdidiyle gerilimi zirveye tırmandırdığı ancak bu gerilimde kaybedecek kişinin sadece kendisi olacağı yazıldı.

Spiegel Online sitesinde “Bir otokratın hayatta kalma mücadelesi“ başlığı ile yer alan bir yorumda ise Erdoğan’ın ekonominin kötü gidişini perdelemek için bu yöntemi tercih ettiği belirtilirken, başka provokasyonların da gelebileceği ifade edildi.

Bitkisel üretimdeki çöküş kuraklıkla açıklanabilir mi?

Ali Ekber YILDIRIM

26 Ekim 2021 Salı

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan 2021 yılı "Bitkisel Üretim 2. Tahmini" açıklandı. Bitkisel üretimde deyim yerindeyse büyük bir çöküş var. Hububat, bakliyat ürünleri başta olmak üzere birçok ürünün üretiminde çok ciddi düşüşler var. Bazı ürünlerde ise üretim artışı var. Üretimdeki düşüş sadece kuraklıkla açıklanabilir mi?

Kuraklığın etkili olduğu bölgeler ve ürünler dışında da üretimi azalan çok sayıda ürün var. Bunun temel nedeni de yanlış tarım politikaları, pandemi sürecinde çiftçinin desteksiz bırakılması, girdi fiyatları artarken ürün fiyatlarının aynı oranda artmaması, ithalat kapılarının sonuna kadar açılması, piyasaların iyi izlenmemesi ve tarımın adeta yok sayılmasıdır.

Tarımsal üretim olmayınca bu ürünler ithalatla karşılanıyor. İthalat ucuz değil. Dünya gıda fiyatları son 10 yılın zirvesinde. Bu nedenle çiftçiye verilmeyen destek fazlasıyla ithalata ödeniyor. İthalattan beslenenlere destek sağlanıyor.

TÜİK'in "iyimser" verilerine ürün bazında ayrıntılı olarak bakmakta yarar var.

Buğday üretimi son 14 yılın gerisinde

Bitkisel üretimde en büyük pay tahıl ürünlerinin. Üretimde düşüşün en çok yaşandığı ürün gruplarından birisi tahıl ürünleri oldu. Tahıl üretimi geçen yıla göre toplamda yüzde 15 düşüşle 37 milyon 187 bin tondan 31 milyon 626 bin tona gerileyeceği tahmin edildi.

2020 yılında 20 milyon 500 bin ton olan buğday üretimi 2021 yılında 17 milyon 650 bin ton olması bekleniyor. Amerika Tarım Bakanlığı, Türkiye'nin buğday üretiminin 16.5 milyon ton olarak tahmin ettiğini aylar önce açıklamıştı. Geriye dönük bakıldığında Türkiye'nin son olarak 2007 ve 2008 yıllarında yaşanan büyük kuraklıktan sonra buğday üretimi 18 milyon tonun altına düşmüştü. Bundan 14 yıl

önce 2007 yılında Türkiye'nin buğday üretimi 17 milyon 234 bin ton, 2008'de ise 17 milyon 782 bin tona düşmüştü. Geçen 14 yılda artan nüfusa rağmen buğday üretiminin 17 milyon 650 bin tona gerilemesi buğday ithalatını artıracaktır. Nitekim daha hasat devam ederken buğday ithalatı için peş peşe ihaleler yapan Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 30 Haziran'dan bugüne kadar 5 kez buğday ithalat ihalesi yaptı. İlk ihalede tonu ortalama 260 dolar olan buğday ithalatında son olarak 21 Ekim'de yapılan ihalede fiyat ortalama 343-350 dolara ulaştı. Üretim azalınca ihtiyaç ithalatla karşılanıyor. Dünya buğday fiyatlarındaki artış nedeniyle ithalatın faturası her geçen gün kabarıyor.

Arpada 32, çavdarda 27 yılın en düşük üretimi

Arpa üretiminde de çok büyük düşüş olacağı tahmin edildi. Arpa üretimi geçen yıla göre yüzde 30,7 oranında düşerek 8 milyon 300 bin tondan 5 milyon 750 bin tona gerilemesi bekleniyor. Amerika Tarım Bakanlığı ise Türkiye'nin arpa üretimini 4.5 milyon ton olarak tahmin etmişti.

TÜİK ve TMO verilerine göre, Türkiye'nin arpa üretimi son 32 yılın en düşük seviyesine inmiş oldu. 1989 yılında 4.5 milyon ton olarak gerçekleşen arpa üretimi o tarihten bu yana 6 milyon tonun altına hiç inmemişti.

TMO, 24 Haziran'dan bu yana arpa ithalatı için 8 kez ihale açtı. Son ihale 26 Ekim 2021'de yapılacak. İthal arpanın tonu 24 Haziran'da ortalama 270 dolar seviyesinde iken, 12 Temmuz'daki ihalede 237 dolara düştü ancak daha sonraki ihalelerde sürekli artarak 300 doların üzerine çıktı. Buğdayda olduğu gibi arpada da üretim açığı ithalatla kapatılmaya çalışılıyor. Ama faturası çok ağır oluyor.

Çavdarda ise, geçen yıla göre yüzde 32,4 oranında düşüşle üretimin 295 bin 681 tondan 200 bin ona gerilemesi bekleniyor. Çavdar üretimi son olarak 1994 yılında 20 bin tonun altına düşerek 195 bin ton olarak gerçekleşmişti.

Tahıl ürünleri kapsamında üretimi değişmeyen ürün ise mısır olacak. Mısır üretiminin geçen yıl olduğu gibi 2021'de de 6.5 milyon ton olacağı tahmin edildi.

Dünya bakliyata yönelirken Türkiye'de üretim düşüyor

TÜİK verilerine göre kuru bakliyat ürünlerindeki üretim yüzde 18,5 oranında düşecek ve üretim toplamda 1 milyon 292 bin tondan 1 milyon 53 bin tona gerileyecek.

Kuru bakliyat ürünlerinde en önemli düşüş kırmızı mercimekte yaşanacak. Kırmızı mercimek üretiminin geçen yıla göre yüzde 30 azalarak 328 bin 418 tondan 230 bin tona gerileyeceği tahmin edildi.

Yeşil mercimekteki üretim düşüşü geçen yıla göre yüzde 17,4 olacak. Üretimin 42 bin 397 tondan 35 bin tona düşmesi bekleniyor.

Son yıllarda üretimi artan nohutta ise 2021 yılında yüzde 24,6 oranında düşüş olacak. Nohut üretiminin 630 bin tondan 475 bin tona düşeceği öngörülüyor.

Bezelye üretiminde ise aynı dönemde yüzde 33,9 oranında artış bekleniyor. Türkiye'nin bezelye üretiminin 1538 tondan 2 bin 60 tona çıkacağı tahmin edildi.

Dünyada son yıllarda bakliyat ürünlerine yönelik ciddi bir yönelme yaşanırken ve üretim artırılırken, Türkiye'de kuraklığın etkisi ile bakliyatta üretimin düşmesi ithalatın artarak devam etmesi anlamına geliyor. İthalatın artması ise tüketici daha yüksek fiyata bakliyat ürünleri tüketmesi demek.

Yağlı tohumlarda üretim arttı

Hububat ve bakliyatta birçok üründe üretim azalırken yağlı tohumlarda üretim arttı. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2020 yılında toplamda 2 milyon 620 bin ton olan yağlı tohumlar üretimi 2021'de yüzde 14,4 oranında artışla 2 milyon 997 bin tona ulaşması bekleniyor.

Yağlı tohumlarda en ciddi artış yağlık ayçiçeğinde bekleniyor. Geçen yıl 2 milyon 67 bin ton olan yağlık ayçiçeği üretiminde yüzde 15,6 oranında artışla 2 milyon 390 bin tona çıkacağı tahmin edildi.

Kanola (kolza) üretimindeki artış ise yüzde 15,2 olarak tahmin ediliyor. Üretimin 121 bin 542 tondan 140 bin tona yükselmesi bekleniyor.

Soya üretimi ise geçen yıla göre yüzde 16 artışla 155 bin tondan 180 bin tona çıkması öngörülüyor.

Kenevirde şok düşüş

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın gündeme getirmesi ile 18 ilde ekimine izin verilen kenevir üretimi, geçen yıla göre yüzde 91,2 oranında azaldı. Geçen yıl 273 ton olan kenevir tohumu üretimi bu yıl 24 tona gerilemesi bekleniyor. Üretimdeki düşüşün temel nedeni ise ürünü işleyecek işletmelerin altyapısının kurulmamasından kaynaklandığı ifade ediliyor.

Pamukta artış, tütün ve şeker pancarında düşüş var

Endüstriyel bitkilerin üretimine bakıldığında kütlü pamuk üretiminde yüzde 26,9 oranında artışla geçen yıl 1 milyon 773 bin ton olan üretimin bu yıl 2 milyon 250 bin tona ulaşması bekleniyor.

Geçen yıl 23 milyon 25 bin ton olan şeker pancarı üretiminin yüzde 15,3 oranında düşüş ile 19 milyon 500 bin ton olarak gerçekleşmesi öngörülüyor.

Tütün üretiminin ise aynı dönemde yüzde 7,7 oranında azalarak 79 bin tondan 73 bin tona gerilemesi tahmin ediliyor.

Sebzelerde düşüş, meyvelerde artış öngörülüyor

TÜİK 2021 yılı Bitkisel Üretim 2.Tahmin verilerine göre, sebze üretiminin toplamda yüzde 0,2 azalacağı, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde yüzde 4,6 oranında artacağı tahmin edildi. Sebzelerde üretimin 31,1 milyon ton, meyveler, içecek ve baharat bitkilerinde 24,7 milyon ton olarak gerçekleşeceği öngörülüyor.

Meyvelerde, bir önceki yıla göre elmada yüzde 0,3 azalarak 4 milyon 300 bin tondan 4 milyon 286 bin tona, üzümde yüzde 12,8 oranında düşüşle, 4 milyon 208 bin tondan 3 milyon 670 bin tona kirazda yüzde 6,8 oranında azalış ile yaklaşık 725 bin tondan 675 bin 800 tona gerileyeceği tahmin ediliyor.

Zeytinde yüzde 35,4 artış, Antep fıstığında yüzde 59,7 düşüş bekleniyor

Geçen yıl üretimde düşüş yaşanan zeytinde bu yıl yüzde 35,4 artış bekleniyor. Zeytin üretiminin geçen yıla göre 1 milyon 316 bin tondan 1 milyon 782 bin tona yükselmesi tahmin ediliyor. Sert kabuklu meyvelerden Antep fıstığında ise üretimin bu yıl yüzde 59,7 oranında gerileyerek 296 bin 376 tondan 119 bin 355 tona gerilemesi öngörülüyor. Bademde yüzde 8,7, cevizde yüzde 11,6 ve fındıkta da yüzde 2,9 oranında artış olacağı tahmin edildi.

Muz ve turunçgil üretimi artıyor

Geçen yıl ani hava değişikliklerinden en çok etkilenen ve üretimi azalan turunçgillerde bu yıl üretim normale dönecek gibi görünüyor. Mandalina üretiminde yüzde 14,7, portakalda yüzde 30,6 ve limonda yüzde 30,4 oranında artış olması bekleniyor. Toplam turunçgiller üretiminin yüzde 23,3 oranında artışla 4,3 milyon tondan 5,3 milyon tona ulaşması öngörülüyor.

Son yıllarda seracılıkta en fazla yatırım yapılan ürünlerden birisi muz. Muz üretiminin yüzde 19,1 oranında artarak 728 bin tondan 867 bin tona ulaşması bekleniyor. Avokado üretiminin ise aynı dönemde yüzde 47,7 oranında artarak 5 bin 923 tondan 8 bin 750 tona çıkması öngörülüyor.

Özetle, TÜİK'in 2021 yılı bitkisel üretime ilişkin ilk tahmini ile ikinci tahmini arasında çok büyük farklar var. İlk tahmininde sanki tarımsal üretimde hiç bir düşüş yokmuş, kuraklık, ani hava değişiklikleri hiç yaşanmamış gibi veriler ortaya konulurken, ikinci tahminde özellikle kuraklığın etkileri ile üretimdeki düşüşler dikkat çekiyor. Ancak ikinci tahmin de çok iyimser. Bitkisel üretimde üretimin çok düşük olduğu ürünler de var, üretimin arttığı ürünler de var. Bitkisel üretimde yaşanan üretim düşüşü, ortaya çıkan tablo, sadece kuraklıkla açıklanamayacak kadar vahim. Yüksek girdi fiyatları, ithalat kapılarının açılması, çiftçinin para kazanamaması nedeniyle üretimden çekilmesi, ürün desenindeki değişiklikler gibi ciddi sorunlar var. Bu sorunlar çözülmediği için gıda fiyatları yükseliyor. Pandemi sürecinde, Türkiye tarımda yaşanan sorunlara çare üretse, ithalat yerine üretim yapsa ve ihracat yapsa tarımdan çok büyük zenginlik sağlayabilirdi. Bütün uyarılarımıza rağmen bu fırsat ne yazık ki değerlendirilmedi.

Kur artınca ihracat da artıyor, öyle mi!

Alaattin AKTAŞ

26 Ekim 2021 Salı

✓ Değişmeyen ezberlerden biridir: "Kur artınca ihracat da artar..." Meğer pek de öyle değilmiş.

✓ Sepet kur 2017'den sonra tırmanışa geçti ama ihracat kur artışına ayak uyduramadı ve aradaki makas hızla açıldı...

Bazı ezberleri doğrulamanın ya da doğrulanamadığı takdirde bozmanın yolu, dilimize yerleşmiş o ezberi test etmekten geçer.

"Kur artınca ihracat da artar, tırmanır gider..."

"İthalatı azaltabilmek için kuru artırmak gerekir..."

"Kuru artıracaksın ki dış ticaret açığı azalsın, böylece cari işlemler açığı da küçülsün..."

Bu görüşleri dile getiririz getirmeye de acaba uzun dönemde bu kur-dış ticaret ilişkisi söylenegeldiği gibi böyle mi işliyor, doğrusu buna pek bakmayız.

Şimdi bu ilişki çok daha revaçta...

Merkez Bankası faizi 2 puan indirip yüzde 16'ya çekti ya; aman efendim neler oluyor neler!

Nasrettin Hoca tahminleri duysa herhalde "Ben bile bu kadarını düşünemezdim, benim çalı hikayesini bile gölgede bıraktılar" derdi.

İhracat artıyormuş!

2006-2020 döneminin yıllık ihracat ve ithalat verileriyle sepet kurunu bir tabloda topladık. 2021'e ilişkin olarak da henüz sekiz aylık dış ticaret verileri olduğu için bu verileri geçen yılın son dört ayını da katarak yıllık baza getirdik; yine aynı şekilde sepet kurun ağustostan geriye doğru bir yıldaki ortalamasını aldık. Bu verilerden yola

çıkarak 2006 yılını 100 kabul edip bir endeks ve bu endekse dayalı bir grafik oluşturduk.

İşte “Kur artınca ihracat da artar” ezberinin nasıl bozulduğu bu grafikte!

2016 yılına kadar ihracat ve ithalat ile sepet kur paralel sayılabilecek bir seyir içinde geliyor. 2017 ile birlikte ayrışma başlıyor. Ve bu durum 2018’de iyice belirgin bir hal alıyor.

Sepet kur tırmanışa geçiyor; ihracat ve ithalat ise aşağıdan yukarıyı seyreder pozisyonda döviz izliyor.

Sepet kurda son dört yıldır müthiş bir tırmanış var.

2006’da 100 olan sepet kur endeksi 2016’da 196’ya çıkmış. Endeks, bu yılın ağustosunu itibarıyla son bir yılda ise 539’u bulmuş. Eylül ve ekimdeki hızlı artışı hesaba katmadık. Kuşku yok ki son iki aydaki hareketle birlikte sepet kur endeksi çok daha yukarılara gitmiştir. Eylül ve ekimi hesaba katmamamız, dış ticarete de bu ayların henüz açıklanmamasından kaynaklanıyor; kıyaslamayı aynı dönemlerle yapabilelim istedik.

Durum bu! Hani kur artınca ihracat da artıyordu?

Dış ticaret verileri TÜİK’e, döviz kurları Merkez Bankası’na ait.

Şu durumda ya bu veriler yanlış ya “Kur artınca ihracat artacak” diyenler yanılıyor ya da bunu söyleyenler toplumu yanıltmak istiyor.

İyi de insan döne döne aynı görüşü dile getirirken bir kez olsun verilere bakmaz mı?

İhracatçının çok kazanması başka

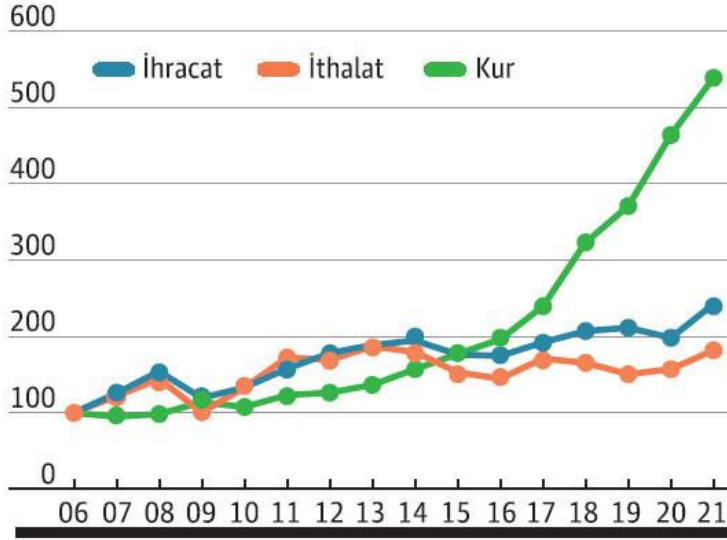
Şu görüşe katılırız ama... Dövizin artması, ihracatçının bir ölçüde daha fazla kazanç sağlamasına katkıda bulunabilir; o durum başka.

İhracatçı üretiminde ithalata çok da bağımlı değilse ve kur artışı iç piyasada dengeleri çok bozmamışsa daha önce 1 dolara sattığı herhangi bir ürün için örneğin 7 lira alan ihracatçı, kur artınca 1 dolar karşılığında cebine 8 lira, 9 lira koyabilir.

Ama ülkeye giren döviz yine 1 dolardır, yine 1 dolardır.

Hatta tam tersine ülkeye giren döviz 1 doların da altına inebilir. Karşı ülkedeki ithalatçı Türk parasının değer yitirdiğini ve 1 doların artık kaç TL ettiğini bilmiyor mu? Türk ihracatçıdan fiyat kırmasını isteyebilir, istiyor da nitekim.

Dış ticaret ve sepet kurun yolları ayrıldı! (2006=100)

Yıllık dış ticaret ve sepet kur

	İhracat (Milyar \$)	İthalat (Milyar \$)	Sepet kur (TL)
2006	85,5	139,6	1,62
2007	107,3	170,1	1,54
2008	132,0	202,0	1,59
2009	102,1	140,9	1,85
2010	113,9	185,5	1,74
2011	134,9	240,8	2,00
2012	152,5	236,5	2,05
2013	161,5	260,8	2,21
2014	166,5	251,1	2,55
2015	151,0	213,6	2,87
2016	149,2	202,2	3,18
2017	164,5	238,7	3,88
2018	177,2	231,2	5,24
2019	180,8	210,3	6,01
2020	169,6	219,5	7,52
2021*	207,4	254,1	8,73

* İhracat ve ithalat ağustostaki yıllık gerçekleşmeyi, sepet kur da yine ağustostaki yıllık ortalamayı gösteriyor.

Aynı noktaya gelmek için bunca çaba ve maliyet!

Şimdi gündemde şahane(!) bir senaryo var. Dün de biraz değindik; faizin 2 puan birden düşürülmesini izah edemeyenlerin bulduğu şahane bir senaryo...

Şöyle bir diyalog düşünsenize...

- Faizi yüzde 18'den yüzde 16'ya düşürdük ya, bunun etkileri ne olacak biliyor musun?
- Ne olacağı boş ver, olanları görüyoruz zaten kur yükseldi, fiyatlar da tırmanacak.
- Tamam kur yükseldi ama zaten biz kur yükselsin istiyorduk.
- Nasıl yani!
- Bak şimdi; kur yükselince ne olacak, ihracat artacak. İhracat artınca tabii ki döviz gelirimiz artacak. Bu sayede cari işlemler açığı küçülecek ve belki fazlaya geçeceğiz.
- Sen üretiminde ithal girdi kullanmıyorsun sanki, ithal maliyetler ne olacak, ihracatın nasıl artacak?
- Karıştırma şimdi onu; cari dengede fazla verilince döviz bollaşacak mı, bollaşacak, o durumda da kur düşecek, nasıl?
- Amaç bu mu yani!
- Bir anlamda evet.
- Sonuçta neredeyse aynı noktaya dönmüş olmayacak mıyız? Bunun için böylesine dolambaçlı yola girmeye gerek var mı? Faizi düşürmeseydiniz kur bir anlamda yine düşüktü zaten.
- Anlamıyorsun ki, biz böylece faizi de düşürmüş olduk.
- Şimdilik düştü de, buralarda kalacak mı?
- Kalır kalır.
- Sahi faizi düşürdünüz mü, hangi kredilerin faizi düştü?
- Zamanla hepsi düşecek?
- Desene bir süre sonra yatırımdan geçilmez olacak!
- Hele bekle, olacak; hepsi olacak.

26.10.2021

- Peki, diyelim olacak da bu dönem yüksek kur yüzünden artan maliyetler, hayat pahalılığı, onlara ne diyeceksin?
- Herkesin fedakarlık yapması gerekir.
- Herkesin mi dedin!

Abdulkadir Selvi

Büyükkelçilerin sınır dışı krizi nasıl aşıldı?

26 Ekim 2021

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 10 büyükkelçinin sınır dışı edilmesiyle ilgili çıkışı etkili oldu. Mesaj yerine ulaştı. Ama Türkiye, Batı dünyası ile ilişkilerin kopmasına yol açacak sınır dışı kararını almayarak, büyük bir krizin yaşanmasına fırsat vermedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Türkiye'yi bilmedikleri, anlamadıkları gün burayı terk edecekler" sözünün adrese teslim bir mesaj olduğunu ifade etmiştim. 10 ülkenin büyükkelçisi bu mesajı almışlar ki dün çok yoğun bir temas trafiği yaşandı. **Dışişleri Bakanlığı** da Cumhurbaşkanı'nın mesajının, Türkiye'nin tavrının iyi anlaşılmasını sağladı.

Süreç ilerledikçe aslında bildirinin 10 büyükkelçiyle sınırlı kalmaması ve daha fazla sayıda büyükkelçinin bildiriye destek vermesi için özel bir çaba gösterildiği ortaya çıkıyor. Bir mekanizma diğer ülkelerin büyükkelçilerini ikna etmek için devreye girmiş. Bildiriye destek vermeyen ülkelerden, "Bize de böyle teklifler geldi. Ama biz reddettik. Uygun bulmadık. Siz de yapmayın dedik" mesajları alındı.

BİRKAÇ METİN GİTTİ GELDİ

10 büyükkelçinin açıklaması **ABD'nin Ankara Büyükelçiliği** resmi Twitter hesabından yayınlanmıştı. Dünkü açıklama da önce **ABD'nin Ankara Büyükelçiliği** resmi Twitter hesabından yayınlandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sert çıkışı üzerine pabucun pahalı olduğunu anlayan bazı büyükkelçilikler yoğun bir çabanın içine girdi. Birkaç metin üzerinde çalışıldı. İlk metinler tatmin edici bulunmadı. "Sade suya tirit" metinler gidip, **Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da "olumlu karşıladığı"** açıklama ortaya çıktı. **Osman Kavala'nın "derhal serbest bırakılması"**nı isteyen büyükkelçiler, yaptıklarının Viyana Sözleşmesinin 41. Maddesi'ne aykırı olduğunu görüp geri adım attılar. ABD'nin

Ankara büyükelçiliği diğer büyükelçilikleri harekete geçirerek açıklama yapmalarını sağladı. Türkiye, 10 büyükelçiye sınır dışı etme kararı alsa biz bugün başka bir şeyi konuşuyor olurduk. Etkileri onlarca yıl sürecek olan bir krizin fitili ateşlenmiş olurdu. Türkiye farklı bir lige geçmiş olurdu. **Sınır dışı** kararının tetikleyeceği krizler nedeniyle Türkiye, ekonomide ağır bir fatura ödemek zorunda kalırdı.

ERDOĞAN DİK DURDU

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, dün Kabine toplantısından sonra yaptığı konuşmalar önemlidir. Ama 10 büyükelçinin sınır dışı edilmeleriyle ilgili konuşmasından sonra dün ne diyeceği çok daha önemliydi. O nedenle nefesler tutuldu. **Cumhurbaşkanı Erdoğan**'ın açıklaması beklendi. Erdoğan'ın "Ülkem ve milletim adına koyduğumuz tavır bu sorumlu ve samimi duruşun temahülüdür. Bizim amacımız kriz çıkarmak değil, Türkiye'nin onurunu, gururunu, haysiyetini korumaktır. Bugün büyükelçiliklerden yapılan açıklamayla yanlışlıklarından geri dönmüştür" sözleri sadece bir değerlendirme değildi. Bir krize fırsat verilmeyeceğinin ilanıydı. **Erdoğan** bir kez daha dik durdu ve sonuç aldı.

NE OLDU?

- 1- **Türkiye** parmak sallanamayacak bir ülke olduğunu gösterdi. Boşuna dememişler Türkiye büyük bir devletin adıdır diye.
- 2- **Cumhurbaşkanı Erdoğan**'ın sert çıkışı hedefine ulaşmış oldu.
- 3- Aynı zamanda **Türkiye** açısından bedeli ağır olacak bir krize müsaade edilmedi.
- 4- **Türkiye** kriz yönetimi konusundaki ustalığını ortaya koydu.

ERDOĞAN - BAHÇELİ GÖRÜŞMESİNDE İKİ BAŞLIK

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kritik kabine toplantısı öncesinde **MHP Lideri Bahçeli**'yle görüşeceği açıklanınca, ilk önce MHP Lideri'nin tweetlerine baktım.

Bahçeli'nin 10 büyükelçinin sınır dışı edilmesi konusunda sosyal medya hesaplarında bir açıklama yapıp yapmadığını kontrol ettim.

Ama **MHP lideri** en son 18 Ekim'de **Özdemir Bayraktar**'ın vefatı nedeniyle yayınladığı taziyeyi sosyal medya hesabından paylaşmış. Oysa **Osman Kavala** hakkında en çok açıklama yapan lider **Bahçeli**'ydi. 10 büyükelçinin Türkiye'ye parmak sallayan açıklamasından en çok rahatsız olanlardan biri olduğundan kuşku yoktu. Ayrıca Bahçeli bu konularda ön alan açıklamalara imza atan bir lider.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın **Bahçeli** ile görüşmesinin açıklanması siyasi kulisleri hareketlendirdi. **Erdoğan-Bahçeli** görüşmesi öncesinde birbirine aykırı iki görüş ortaya çıktı.

1- Erdoğan, büyükelçilerin sınır dışı edilmesiyle ilgili kritik bir karar aldı. Kamuoyuna açıklamadan önce Bahçeli'yi bilgilendirecek.

2- Erdoğan, kritik kararı almadan önce **Bahçeli**'nin görüş ve değerlendirmelerini de alacak.

Ama doğru olanı **Erdoğan**, büyükelçilerin sınır dışı edilmesi konusunu değerlendirmek üzere **Bahçeli**'yi davet etmişti. İki liderin diğer gündem maddesi ise **Suriye**'ye operasyon konusuydu.

SÜRPRİZ Mİ

Peki Erdoğan, Bahçeli görüşmesi sürpriz bir görüşme mi? Cumhurbaşkanı'nın resmi programında yoktu. O açıdan bakınca sürpriz bir görüşme. 10 ülkenin büyükelçisinin sınır dışı edilip edilmeyeceğinin görüşüleceği Bakanlar Kurulu toplantısından önce olması nedeniyle kritik bir görüşmeydi.

Ama yaptığım temaslardan, öne çekilmiş bir görüşme demenin daha doğru olacağı kanaatine vardım.

Çünkü **Erdoğan** yakın çevresine, “**Yurtdışı seyahatlerim bittikten sonra Devlet Bey’le bir araya geleceğim**” demiş. Kurmayları, yurtdışı ziyaretlerinden 30-31 Ekim’de Roma’da **ABD Başkanı Biden**’la görüşmesinden sonra **Bahçeli** ile bir araya geleceği sonucunu çıkarmışlar.

Erdoğan, **Bahçeli** ile yeni Anayasa ve seçim kanunda yapılacak değişiklikleri görüşecekti. Bir de Biden görüşmesine ilişkin paylaşımlarının olması bekleniyordu. Ama 10 büyükelçinin sınır dışı edilmesiyle ilgili ortaya çıkan çalkantılı süreç, görüşmenin öne çekilmesine yol açtı.

Tekrar ifade edeyim **Erdoğan** ile **Bahçeli** görüşmesinin iki gündem maddesi vardı. Biri büyükelçilerin sınır dışı edilmesi konusu diğeri ise Suriye’ye yönelik operasyon hazırlığı.

Çıkan sonuca bakınca Bahçeli’nin de krizin tırmandırılmaması eğiliminde olduğu anlaşılıyor.

EKONOMİK KRİZİ KONUŞURDUK

10 ülkenin büyükelçisinin toplu olarak yaptığı, “Osman Kavala derhal serbest bırakılsın” açıklamasının kabul edilebilecek bir tarafı yok. İktidarı ve muhalefetiyle bu ülkenin her vatandaşının kanına dokunur. Büyükelçilerin bunu düşünmesi lazımdı.

O nedenle **Cumhurbaşkanı Erdoğan**’ın tepkisi yerden göğe kadar haklı.

Ama sonuçta faturayı bu ülkeler değil biz ödeyeceksek o zaman devlet aklının devreye girmesi gerekiyordu. İşte o oldu.

Çünkü bu 10 ülke ekonomik ve siyasi olarak dünyaya yön veren ülkeler. Adı sanı bilinmeyen **Afrika**'nın gariban bir ülkesi değil. Ayrıca bizim en güçlü uluslararası ittifaklarımızın olduğu ülkeler.

TİCARET HACMI

2020 yılında 10 ülke ile ticaret hacmimiz 92 milyar 400 milyon dolar. Aynı yıl dış ticaret hacmimizin 388 milyar 879 milyon dolar olduğu dikkate alınırsa, sattığımız ya da aldığımız her 4 işlemin biri bu ülkelerle gerçekleşmiş. 2020 yılında 10 ülkeye ihracatımız 42 milyar 900 milyon dolar. Hem de nitelikli sanayi ürünleri. 2021 yılının ilk 8 ayında bu 10 ülkeye ile ticaret hacmimiz 70 milyar 836 milyon dolara ulaştı. İhracatımız ise 35 milyar 680 milyon dolar. Yani geçen yılı neredeyse ikiye katlayacağız.

Tabii bu 10 ülkenin büyükelçisinin yaptığı iş, iş değil ama sınır dışı ettiğimizde ekonomik olarak en büyük zararı biz görecektik.

TUZAĞA DÜŞMEDİ

Sonunda Türkiye tavrını koydu. Onları açıklama yapmak zorunda bıraktı. Ama tuzağa düşmedi. Ekonomik anlamda ciddi bir tehlike atlatıldı. Eğer 10 ülkenin büyükelçisi sınır dışı edilseydi bugün ekonomide alarm zillerinin çalmasına tanıklık ederdik.

Esfender KORKMAZ

Gizli bir gündem mi var?

26 Ekim 2021 Salı

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda Osman Kavala'nın derhal serbest bırakılmasını isteyen 10 büyükelçi için istenmeyen adam uygulaması yapılırsa, bunun sonuçları ne olur? Bu elçiler neden böyle bir açıklama yaptılar ve Türkiye neden bu kadar sert tepki veriyor?

Anayasanın 90. maddesinde;

"Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesi'ne başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." deniliyor.

AİHM, 10 Aralık 2019 tarihli kararında, Kavala'nın "makul şüphe olmadan, siyasi nedenlerle tutuklanması ve bireysel başvurusunun makul sürede incelenmemesini" gerekçe göstererek, bu durumun hak ihlali olduğunu belirtmişti.

AİHM kararlarının uygulanmasını denetleyen Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde 2010 yılında yapılan değişiklik ile AİHM kararlarını yerine getirmemekte ısrar eden bir devleti AİHM'e şikayet edebiliyor. Bu sistem kararları yerine getirmeyen devletler üzerinde hukuki olduğu kadar siyasi bir adım anlamına da geliyor.

Ama açıklama yapan Avrupa Bakanlar Konseyi değil ve elçilerin içinde Avrupalı olmayanlar var. Anlaşılan bunlar meseleye insan hakları ve özgürlükler açısından bakıyor. O zaman da tepki çekebiliyor.

Buna karşılık biz de Türkiye'nin imzaladığı anlaşmaya uygun olan ve uluslararası hukukla doğrudan ilgili bu maddeye uymamayı "teknik" ya da "millî" meseleler diye, ya da iç işlerine karışyorsun diye geçiştiremeyiz.

Türkiye tepki gösterebilir ancak bu tepkinin ülke çıkarları açısından sınırlı olması gerekir. Zira bu 10 ülke içinde Almanya, ABD, Fransa ve Hollanda, Türkiye'nin ihracatında önemli paya sahip ülkelerdir.

*2020 yılında bu dört ülkeye yaptığımız ihracat 38,6 milyar dolardır. Toplam ihracatımızın yüzde 17'sini oluşturuyor. Yine aynı yıl için bu dört ülkeye karşı 3 milyar dolar açık verdik.

*2020 yılında, Çin'e olan ihracatımız yalnızca 2,9 milyar dolar, ihracatımızın yüzde 1,7'si kadar oldu. Aynı yıl bu ülkeye karşı 20,1 milyar dolar dış ticaret açığı verdik.

*Dört Batı ülkesine karşı verdiğimiz dış ticaret açığı toplam dış ticaret açığımızın yüzde 6'sını oluşturdu, Çin'e karşı verdiğimiz dış ticaret açığı ise toplam dış ticaret açığımızın yüzde 41'ini oluşturdu.

Dahası Türkiye, Osmanlı döneminden başlayan bir Batılılaşma peşindedir. Batılılaşma insan hakları ve demokratik özgürlükler demektir. Batı ülkeleri de bu alanda aşınmalara karşı hassas davranıyor.

Öte yandan bugüne kadar çok görülmemiş bu açıklamanın ve bizim aşırı tepkimizin altında yatan başka nedenler olabilir mi? Üç soru akla geliyor .

1-ABD ve AB, Türkiye'ye yaptırım kararı almak istiyor da bu açıklama bir ön hazırlık, bir alt yapı hazırlamak için mi yapıldı?

2-Türkiye, ABD'nin yaptırım kararını anladı da, ekonomik sonuçları dış güçlere bağlamak için mi bu kadar sert tepki verdi?

3-Yanlış faiz kararından sonra kurlar hızla artıyor. Dış borç iflas risk primi arttı. Kara parayla mücadele örgütü FATF, Türkiye'yi Gri Liste'ye aldı. Muhtemelen raiting kuruluşları da Türkiye'nin notunu iflas seviyesinin bir üstüne indirirler. Hükümet dış borçlarda temerrüt riskinin ve kriz riskinin yüksek olduğunu gördü de, krizi dış güçler yarattı demek için mi bu kadar sert tepki gösterdi?

Doğrusu; uluslararası ilişkilerde ülkemizin çıkarlarını ön planda tutmamız olacaktır.

İbrahim Kahveci

Enerji krizi...

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre 2019 yılında 4,8 \$/mmbtu olan Avrupa doğal gaz fiyatları 2020 yılında 3,2 \$/mmbtu oldu. Eylül ayında ise fiyatlar 22,8 \$/mmbtu seviyesinde gerçekleşti.

Nereden bakarsanız bakın 6-7 katlık bir fiyat artışı var.

Uzun süre 20 dolar seviyelerinde seyreden bir petrol (Brent) fiyatı vardı. İşte o petrolde parasal genişleme sonrası 2003'lerde 20-25 dolar seviyelerinden başlayan yükseliş, 2008 yılında 147 dolara kadar sürmüştü.

Fakat o yıllarda kimse enerji krizinden bahsetmiyordu. Hatta 2008 yılında doğal gaz Avrupa fiyatı 13,4 \$/mmbtu düzeyine çıkmıştı.

Bugün özellikle Avrupa merkezli bir enerji krizi yaşandığı gerçek. Mesela eylül ayında Avrupa'da 22,8 \$/mmbtu olan gaz fiyatı ABD tarafında 5,1 \$/mmbtu.

Dün Gazprom açıklama yapmış: Türkiye'ye bu yıl 25 milyar m3 gaz vereceklerini ve şu ana kadar sattıkları fiyatın ortalama 270 dolar olduğunu belirtmişler.

Geçen yıl spot piyasa, yani anlık fiyatlarda Avrupa gaz fiyatları çok düşmüştü. Bu nedenle biz 150 doların üzerinde bir fiyatla boru hattı gazı almak yerine 90 dolara yakın bir maliyetle LNG almıştık. Özellikle Rusya pazarından alışları düşürerek 16,2 milyar m3 seviyesinde bırakmıştık.

Bu yıl Rusya bize 2019 ve 2020 yılında az aldığımız gazı ekstra vermiyor ama satışı da 25 milyar m3 sınırına çıkartıyor. Hem de uzun vadeli kontrat olarak petrole bağlı bir formülle.

Bunun anlamı şu: Biz ilk kez gaz ithalatında uzun vadeli kontrat ucuzluğu yaşıyoruz. Hem ucuz fiyata gaz alıyoruz hem de 25 milyar m3 gaz alacağız.

İyi ama bunun bize krizi ne? Yani neden biz de enerji krizi yaşıyoruz?

Hemen söyleyeyim: Bizim krizimin tek nedeni kurlar.

Bunu özellikle ithal kömür fiyatları üzerinden vereceğim. Geçen yıl Avustralya kömür fiyatı 60,8 dolarken bu yıl eylül ayında 185,7 dolara yükselmiş durumda.

İthal kömürü dolar/TL bazında aldığınızda fiyatı 360 TL'den 1670 TL'ye çıkıyor. Oysa BOTAŞ'ın da indirimi ile gaz fiyatlarında bu kur etkisi o şekilde gelişmedi.

Mesela doğal gaz üzerinden elektrik üreten santrallere yapılan gaz satışı geçen yıl ocak ayında 1820 TL iken, bu fiyat ekim ayında son zamlarla 2724 liraya çıktı. Kısaca doğalgaz santralleri hammaddeyi ocak 2020'ye göre yüzde 50 zamlı alıyor. Ama ithal kömürcüler hammaddeyi artık %450 zamlı almak durumunda kaldılar. İşte bu nedenle ithal kömür santralleri piyasadan bir bir çekilmeye başladı.

Geçen yıl toplam elektrik üretiminin yüzde 20,5'ini gerçekleştiren ithal kömür santralleri artık bu paylarını yüzde 10 seviyesine kadar çektiler. 01-24 ekim arası sürede ülkemizde üretilen elektriğin yüzde 10,37'si ithal kömür santrallerince gerçekleştirildi.

Kömürcüler piyasadan çekilince ne oldu?

Geçen yıl 28,2 kuruşa elektrik satan üretim santralleri artık bu fiyatı 80-90 kuruş seviyesine çıkarttı. Yaz aylarında bile 50-60 kuruş aralığında seyreden fiyatlar artık hafta içinde 80 kuruş seviyelerine oturdu. Mesela yarın elektrik üreticileri EPIAŞ piyasasında 82,93 kuruştan elektriklerini satacaklar.

Bu fiyat YEKDEM kapsamındaki akarsu destekleme fiyatını bile geçiyor.

Üreticiden 20-30 kuruşa alınan elektrik tüketiciye yüzde 120-130 farkla satılabiliyor. Arada iletim, kayıp-kaçak, dağıtım ve vergi maliyetleri de ekleniyor. Bugün üreticide 80 kuruşu geçen elektrik tüketiciye (meskenlere) 91,7 kuruştan satılıyor. Bu sürdürülemez bir durum.

Yıllarca aracılardan kazandığı sistemde bir bakıma üreticiler raconu kesmeye başladı. Bu piyasa bizden sorulur dediler ve fiyatta ilk kez kendi kasalarına bakarak düzey belirler oldular.

Evet, küresel bir enerji krizi var ama bizde bunun asıl yansıması kur krizi şeklinde. Şimdilik zamlar gelmedi ama kazan alttan kayıyor. Kömürcüler piyasadan çekildikçe piyasada ana hakimiyet üreticilere geçti. Bakalım bu işin sonu nasıl bitecek... Umarım sektördeki sistemsel çöküşlerin kaynağı olan kur artışına bir çare bulunur?

26 Ekim 2021, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Dünün Türkiye'si bugünün Sudan'ı

Dünya olaylarını izlerken bazen zaman tüneline girmiş ve eski Türkiye'yi görüyormuşum gibi duygular oluşuyor. Örnek, Sudan'daki askeri darbe. Hatırlanacağı gibi bundan iki sene önce bir darbe daha olmuş ve popüler devlet başkanı **Ömer Beşir** devrilerek hapse atılmıştı. Aradan iki yıl geçtikten sonra yeni bir darbe yapıldığına ve sivil yöneticiler gözaltına alındığına göre bu süreç bitmemiş. Zaten askeri darbeler bir hedefe ulaşmak için değil, yapılmak için yapılırdı.

Türkiye'deki 27 Mayıs 1960 askeri darbesi sonrasında 15 Temmuz 2016 askeri darbe teşebbüsüne kadar acaba ne değişti ki bu süreç hiç durmadı?

Yani amaç ülkelerin uygarlık düzeyini yükseltmek ya da çözümsüz problemleri çözmek değildir. Sonuçta birtakım koltuk hırsı olan eli silahlı politikacılar, orduyu devreye sokar. Neticede ülke daha da kötüye gider. Bunu Sudan'da da göreceğiz.

DEMOKRASİ ŞEFFAFLIKTIR

Zor şartların oluşturduğu yeni dünyada birileri mutlaka demokrasiye ara vermek gerektiğini düşünüyordur. Çünkü güçlerini halktan değil, ya kara paradan ya da gizli kuvvetlerden alanlar demokrasiden mutlu değiller. Her şeye rağmen demokrasi, şeffaflıktır. Kimin ne yaptığının herkes tarafından görülmesidir.

Şu anda bütün dünya anormal servet transferlerinin kimler tarafından yapıldığını biliyor. Daha da kötüsü, bütün dünya virüs salgınının sonucunda ortaya çıkan çeşitli aktörlerin ne tür roller oynadıklarını da görüyor. Hepimiz salgına karşı alınan önlemlerin yanlışlığı konusunda görüş birliğinde değil miyiz? İnsanların kitle halinde evlerine kapatılmaları, okulların tatil edilmesi, insanların seyahat özgürlüklerinin ellerinden alınması bu duruma birkaç örnek değil mi?

Daha da ötesi, buruna çubuk sokularak yapılan hastalık testinin hiçbir işe yaramadığını da öğrendik. Ama buna karşı bu test olmadan uçaklara binmek ve seyahat etmek yasak.

YENİ BİR DÜNYA SAVAŞI MI?

Bütün bu çarpıklıkların düzeltilmesi için Sudan'da olduğu gibi bir askeri darbe mi gerekir? Bütün dünyayı kapsayacak bir askeri darbeyi yapması mümkün olan tek ordu yok. Ancak dünya orduları birleşirse evrensel bir darbe yapılabilir. Bu da mümkün olmayacağına göre acaba yeni bir dünya savaşının eşiğinde miyiz?

Bütün bu düşünceler, yaşadığımız son iki hastalıklı yılın ürünleridir. Türkiye'de de belirli kitleler demokrasiye karşı, demokrasi dışı yöntemleri yeğ tutmaktadırlar. İktidara alternatif çözüm üretmek yerine nefreti, öfkeyi, hatta ihaneti sunmaktadırlar. Bu bakımdan Türkiye'deki rejim tartışmalarında dikkatli olmalı ve Sudan örneğini de hep önümüzde görmeliyiz. Çünkü bu örnek, geçmişimizde sayısız şekilde var.